

Sygn. akt I KK 11/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący)

SSN Andrzej Stępka

SSN Włodzimierz Wróbel (sprawozdawca)

przy udziale Naczelnego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej Grzegorza Wrony,

w sprawie **lekarza A. W.**,

uniewinnionego od popełnienia czynu z art. 4 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (dz.U. z 2011 r., nr 227, poz. 1634 z późn. zm), w zw. z art. 8 Kodeksu Etyki Lekarskiej,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie w dniu 19 grudnia 2018 r. kasacji wniesionej przez pełnomocnika pokrzywdzonych od orzeczenia Naczelnego Sądu Lekarskiego z dnia 8 grudnia 2017 r., sygn. akt NSL Rep. [...],

utrzymującego w mocy orzeczenie Okręgowego Sądu Lekarskiego w [...]. z dnia 7 września 2017 r., sygn. akt [...],

1/ uchyla zaskarżone orzeczenie i sprawę przekazuje Nacelnemu Sądowi Lekarskiemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym,

2/ nakazuje zwrot pokrzywdzonym uiszczonej opłaty kasacyjnej.

UZASADNIENIE

Lekarz A. W. został obwiniony o to, że „w dniu 28 stycznia 2013 r., w Centrum Pediatrii w S. niedostatecznie starannie badał trzynastoletnią W. K. S., co polegało na pominięciu badania stanu ogólnego dziecka /temperatura, wygląd śluzówek/, nie wykonaniu badania objawów Jaworskiego i Rowsinga oraz badania per rectum, nie zleceniu badań laboratoryjnych, co skutkowało tym, że pacjentka została odesłana do odległego o 20 km miejsca zamieszkania z nieprecyzyjnym zaleceniem zgłoszenia się <<w razie braku poprawy>>, wszystkie w/w działania lekarza spowodowały opóźnienie przyjęcia pacjentki do szpitala i wykonania operacji wyrostka robaczkowego, co w konsekwencji zakończyło się śmiercią W. K. S. dnia 13 lutego 2013 r.”, tj. o naruszenie art. 4 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r., o zawodach lekarza i lekarza dentysty w związku z art. 8 Kodeksu Etyki Lekarskiej.

Orzeczeniem Okręgowego Sądu Lekarskiego w [...]. z dnia 7 września 2017 r. (sygn. akt. [...] i [...]) A. W. został „uznany niewinnym postawionego mu zarzutu”.

Naczelny Sąd Lekarski orzeczeniem z dnia 8 grudnia 2017 r. (sygn. akt NSL Rep. [...]) utrzymał w mocy wyrok Sądu Lekarskiego I instancji.

Od powyższego prawomocnego orzeczenia kasację wniósł pełnomocnik pokrzywdzonych, zarzucając przedmiotowemu rozstrzygnięciu rażące naruszenie prawa, mogące mieć wpływ na treść orzeczenia, a to obrazę przepisów prawa procesowego, tj.:

1. „art. 433 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 445 § 1 k.p.k. w zw. z art. 427 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 112 pkt 1 ustawy o izbach lekarskich poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i nieuwzględnienie wszystkich zarzutów pełnomocnika pokrzywdzonych zawartych w odwołaniu i w konsekwencji nierozpoznanie sprawy w granicach zaskarżenia oraz w granicach podniesionych zarzutów i nierozważenie wszystkich wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym oraz niepodaniu w pisemnym uzasadnieniu orzeczenia Naczelnego Sądu Lekarskiego czym kierował się

sąd wydając orzeczenie oraz dlaczego zarzuty i wnioski odwołania sąd uznał za zasadne albo niezasadne, podczas gdy obowiązujące przepisy obligują Sąd do rozpoznania sprawy w granicach zaskarżenia, a jeżeli w środku odwoławczym zostały wskazane zarzuty stawiane rozstrzygnięciu - również w granicach podniesionych zarzutów, a nadto Sąd jest obowiązany rozważyć wszystkie wnioski i zarzuty wskazane w środku odwoławczym, a sporządzając pisemne uzasadnienie orzeczenia - do podania czym kierował się sąd wydając orzeczenie oraz dlaczego zarzuty i wnioski odwołania sąd uznał za zasadne albo niezasadne,

2. *art. 433 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 427 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 167 § 1 k.p.k. w zw. z art. 9 § 2 k.p.k. w zw. z art. 172 k.p.k. w zw. z art. 193 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 59 ust. 1 i 2 ustawy o izbach lekarskich w zw. z art. 61 ust. 3 ustawy o izbach lekarskich w zw. z art. 112 pkt 1 ustawy o izbach lekarskich poprzez ich niezastosowanie i nie dopuszczenie z urzędu dowodu z opinii innych biegłych, względnie o nie dopuszczeniu z urzędu dowodu z konfrontacji biegłych wydających w sprawie opinie celem wyjaśnienia sprzeczności i w konsekwencji i wydanie orzeczenia w oparciu o niepełny i wewnętrznie sprzeczny materiał dowodowy, a także pozbawienie się w ten sposób przez Sąd, na skutek powyższego uchybienia, możliwości prawidłowej oceny zaskarżonego orzeczenia pod kątem jego rażącej niesprawiedliwości mającej swoje źródło w wadliwie przeprowadzonym postępowaniu dowodowym i w konsekwencji utrzymanie zaskarżonego orzeczenia w mocy, podczas gdy rażące braki w postępowaniu dowodowym przeprowadzonym przed Sądami Lekarskimi, w tym przede wszystkim dotyczące wydanych w sprawie opinii biegłych pozostających wewnętrznie sprzecznymi, multiplikującymi wątpliwości, które mogą być usunięte za pomocą dowodu z konfrontacji biegłych, względnie dowodu z opinii innych biegłych (dowody te dotyczą istoty sprawy i są konieczne w celu prawidłowego ustalenia stanu faktycznego sprawy) i bez których wydanie orzeczenia prawidłowego pod kątem materialnym, procesowym oraz faktycznym nie było w ogóle możliwe - uniemożliwiały utrzymanie w mocy zaskarżonego orzeczenia Sądu I instancji i z uwagi na*

brzmienie art. 92 ustawy o izbach lekarskich obligujących Sąd do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Okręgowemu Sądowi Lekarskiemu w [...]. do ponownego rozpoznania,

3. *art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 437 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 59 ust. 1 i 2 ustawy o izbach lekarskich w zw. z art. 61 ust. 3 ustawy o izbach lekarskich w zw. z art. 112 pkt 1 ustawy o izbach lekarskich poprzez zaakceptowanie przez Naczelny Sąd Lekarski ustaleń faktycznych poczynionych przez Okręgowy Sąd Lekarski w [...]., podczas gdy te cechowała dowolna, a nie swobodna ocena dowodów, sprzeczna z zasadami prawidłowego rozumowania, wskazaniem wiedzy oraz doświadczenia życiowego, co miało wpływ na sposób dokonania ustaleń faktycznych wielokrotnie sprzecznych z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym i w konsekwencji poczynienie ustaleń faktycznych sprzecznych z materiałem dowodowym sprawy, co doprowadziło do wydania orzeczenia korzystnego dla obwinionego z powołaniem na zasadę rozstrzygania wątpliwości na korzyść obwinionego, podczas gdy wszelkie wątpliwości występujące w sprawie mogły być usunięte w toku uzupełniającego postępowania dowodowego, a materiał zgromadzony w toku dotychczasowego postępowania uniemożliwiał wydanie orzeczenia, mocą którego obwiniony zostałby uniewinniony od zarzucanego mu czynu,*
4. *art. 92 ust. 1 i 2 ustawy o izbach lekarskich poprzez ich niezastosowanie i w konsekwencji utrzymanie w mocy zaskarżonego orzeczenia, podczas gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy, oceniany w sposób prawidłowy, zgodnie z zasadami prawidłowego rozumowania, wskazaniem wiedzy oraz doświadczenia życiowego obligował Sąd II instancji, w kontekście zakazu płynącego z treści art. 92 ust. 2 ustawy o izbach lekarskich, do uchylenia zaskarżonego orzeczenia Sądu I instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.”*

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia Naczelnego Sądu Lekarskiego i utrzymanego nim w mocy orzeczenia

Okręgowego Sądu Lekarskiego w [...]. oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W trakcie rozprawy przez Sądem Najwyższym Naczelny Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej wniósł o zawieszenie postępowania kasacyjnego do czasu zakończenia toczącego się wobec obwinionego postępowania karnego i ustalenia, czy czyn zarzucany obwinionemu jest przestępstwem. obrońca obwinionego nie przychylił się do wniosku Naczelnego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej i wniósł o rozpoznanie kasacji i uznanie jej jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja okazała się zasadna. W środku odwoławczym pełnomocnik pokrzywdzonych zawarł konkretne zarzuty dotyczące sposobu oceny opinii, które wykorzystał Sąd Lekarski I instancji. Nawet, jeżeli lekarski Sąd odwoławczy zdecydował się podzielić pogląd Sądu I instancji co do poprawności czynności zawodowych podjętych przez obwinionego, zobligowany był do przedstawienia argumentów, które przekonały go, że opinie biegłych kwestionujące takie ustalenie były nierzetelne lub nietrafne. Opowiedzenie się za jednym z możliwych stanowisk dotyczących wymaganych standardów medycznych nie może być dokonywane w sposób arbitralny, czy powołujący się jedynie na „doświadczenie” lub „wiedzę” organu orzekającego. Z istoty postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej lekarzy wynika, że członkowie sądów lekarskich dysponują specjalistyczną wiedzą medyczną i mogą, odwołując się do niej, oceniać także opinie biegłych, czy ekspertów złożone w sprawie. Ocena ta musi być wszakże oparta na możliwych do zweryfikowania merytorycznych argumentach. Warto także pamiętać, że jedną ze specyficznych cech odpowiedzialności zawodowej lekarzy jest pogłębiona analiza zarówno standardów etycznych, jak i profesjonalnych mających zastosowanie w pracy zawodowej lekarza. Z uwagi jednak na specyfikę pracy lekarza, w konkretnej sytuacji może okazać się, że ustalenie to nie jest możliwe. W takiej sytuacji przepisy prawa procesowego nakazują niedające się usunąć wątpliwości rozstrzygać na korzyść obwinionego (art. 5 § 2 k.p.k.). Oczywiście ów mechanizm można zastosować dopiero wówczas, gdy

wykorzystane zostaną wszelkie dostępne sposoby usunięcia owych wątpliwości. Nie należy do tych sposobów arbitralne odwołanie się do „doświadczenia i wiedzy” organu orzekającego, bez przedstawienia konkretnych argumentów z owej wiedzy, czy doświadczenia wynikających i jednocześnie pozwalających w sposób konkluzywny wybrać jedną z rozważanych wersji.

W odniesieniu do wskazanych przez pełnomocnika pokrzywdzonych opinii biegłych, tj. lek. K. B. oraz Zespołu Biegłych Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej [...] Uniwersytetu Medycznego, Naczelny Sąd Lekarski stwierdził jedynie, że postulowane badania diagnostyki laboratoryjnej *„nie są wiążące i mają znaczenie jedynie pomocnicze”*. Brak jest jednak jakiegokolwiek argumentacji, która kwestionowałaby tezy zaprezentowane przez pełnomocników pokrzywdzonych w opiniach specjalistycznych zaliczonych w poczet materiału dowodowego sprawy. Owa argumentacja musiałaby uwzględniać zarówno metodologiczną, jak i merytoryczną wartość tych opinii, a ponadto ich status w postępowaniu.

Zgodnie z obowiązującym prawem pokrzywdzony jest obecnie stroną postępowania z zakresu odpowiedzialności zawodowej lekarza. W związku z tym, jako strona postępowania, pokrzywdzony ma prawo do rozpoznania przedstawionych przez niego w środku odwoławczym zarzutów przez Naczelny Sąd Lekarski. Dowodem takiego rozpoznania jest uzasadnienie rozstrzygnięcia podjętego przez ten Sąd. Zwłaszcza w sprawie tak tragicznej jak ta, będąca przedmiotem rozpoznania Sądu Najwyższego, konieczne jest dochowanie szczególnych standardów argumentacyjnych w zakresie wyjaśnienia stronom postępowania przyczyny, dla których zapadło takie, a nie inne rozstrzygnięcie.

Wobec powyższego należało orzec jak w sentencji.